

Een familie van bijzondere woningen

ARCHITECTUUR In het Iconic Houses Network zijn architectenwoningen uit vele landen verenigd. Het netwerk besteedt nu ook aandacht aan door sloop of verval bedreigde iconische gebouwen.

Door onze medewerker **Tracy Metz**

Links: **Nakagin Capsule Tower** in Tokio van de Japanse architect Kisho Kurokawa. FOTO NAKAGIN CAPSULE TOWER PRESERVATION AND RESTORATION PROJECT

Midden: De trap naar de vide in het **Van Schijndelhuis** in Utrecht. FOTO STUDIO CSANY/IMRE CSANY

Rechts: **Wall House #2** in Groningen van de Amerikaanse architect John Hejduk. FOTO GRONINGER MUSEUM

Als erbetoon aan haar eerste man, de in 1999 overleden architect Mart van Schijndel, geeft Natascha Drabbe - zelf architecthistoricus - één keer per maand rondleidingen voor vakgenoten en studenten in het huis dat hij zelf had ontworpen in Utrecht. „In het gastenboek schreef een bezoeker: dit doet me denken aan de bijzondere huizen van architecten als Eames, Rietveld en Eileen Gray. Ineens realiseerde ik me: dit huis is onderdeel van een familie van bijzondere architectenwoningen uit de twintigste eeuw die over de hele wereld verspreid staan.”

Hiermee was het idee voor het Iconic Houses Network geboren. „Veel van dit soort moderne architectenhuizen kampen met dezelfde vragen, zeker als ze niet door een professionele stichting worden beheerd. Hoe doe je dat met de beveiliging, de rolstoeltoegang, de toiletten, het onderhoud. En ik miste zelf al jaren een plek waar informatie bij elkaar stond over huizen die je kon bezoeken.”

Met steun van een stichting die in Finland al decennia ervaring heeft met het beheer van de huizen van Alvar Aalto, is acht jaar geleden de Iconic Houses-website live gegaan. Daar kunnen geïnteresseerden wereldwijd zien welke huizen ze als museumwoning kunnen bezoeken en waar ze soms zelfs in kunnen overnachten. En eigenaren en beheerders wisselen er kennis uit over zaken als restauratie en behoud. „Het netwerk is intussen gegroeid tot 150 huizen ‘van betekenis’ in 24 landen, van Nederland tot Argentinië en van Australië tot Estland”, vertelt Drabbe. Naast huizen van architecten doen nu ook huizen en studio's van kunstenaars mee.

Zonderlingen
Sommige van die huizen zijn wereldberoemd, zoals Fallingwater van Frank Lloyd Wright in de VS en Villa Tugendhat van Mies van der Rohe in het Tsjechische Brno. Liefhebbers zullen het huis van industrieel ontwerper Jean Prouvé (1954) in het Franse Nancy kennen. En dan zijn er de zonderlingen, zoals het kakelbonte organische Maison Bernard van de Hongaar Antti Lovag uit de jaren zeventig aan de Riviëra, en de dromerige Teletubbie-achtige wereld van

Javier Senosiain bij Mexico-Stad.

In Nederland zijn niet alleen klassiekers van het modernisme als het Rietveld Schröderhuis en uiteraard het Van Schijndelhuis via deze site ontsloten, maar ook een relatief nieuwe als het Groningse Wall House #2 van John Hejduk uit 2001.

„Fallingwater en Tugendhat zijn zo bekend dat ze ons helemaal niet nodig hebben”, zegt Drabbe. „Maar ze steunen het netwerk simpelweg omdat ze het belangrijk vinden. En allemaal, groot en klein, zien ze de voordelen van het delen van kennis en ervaring.” Het geld komt van particuliere donateurs en van de deelnemende huizen die tegen betaling lid worden; de tweejaarlijkse Iconic Houses-congressen en alle projecten komen via subsidies en sponsoring tot stand. Dit jaar was het congres voor het eerst in Nederland geweest, maar vanwege corona is het tot volgend jaar juni uitgesteld.

Graffiti
De nieuwste loot aan de stam is 'Icons at Risk', een samenwerking van Iconic Houses met het Amerikaanse Getty Conservation Institute en Kingston University in Londen. Hier worden zo'n dertig 'icons' onder de aandacht gebracht die op het punt staan in te storten of gesloopt te worden. „De Capsule Tower in Tokio van Kurokawa bijvoorbeeld, ontwerper van de uitbreiding van het Van Gogh Museum in Amsterdam, wordt bedreigd door de hoge grondprijzen in Japan - sloop en nieuwbouw leveren meer op. De buitenissige Casa Sperimentale bij Rome uit eind jaren zestig is van top tot teen met graffiti beklad, maar staat nog wel overeind.”

Dat kun je niet meer zeggen van twee huizen die de Oostenrijks-Amerikaanse architect Neutra in de jaren dertig in Californië bouwde. Een ervan is illegaal gesloopt, waarna de rechtbank eiste dat de eigenaar een replica zou bouwen. De zaak loopt nog. Het andere uiterste is de Franse Villa Cavois, die een ruïne was, maar na de restauratie tot museumwoning nu 150.000 bezoekers per jaar ontvangt.

„Het Iconic Houses Network voert zelf geen actie”, zegt oprichter Drabbe. „Maar we laten wel zien wat er met al deze bijzondere huizen aan de hand is. Zowel de sores als successen.”

Van Gaaffluisteraar **Frits Wester** in *Jinek*.

Sparteltelevisie en 17 miljoen virologen

Niet de jeugd was de gebeten hond op de coronapersoneelconferentie van het kabinet, maar Oom Han en Tante Sjaan waren de sjakk - met hun geknuffel op huisfeestjes. Die Rutte-surprise leverde dinsdagavond een merkwaardig half uur *Een Vandaag* op. De rubriek van Avrotros had gegokt dat de regeringspijpen op het gedrag van jongeren gericht zouden worden. Een vergissing, maar de reportages waren al gemaakt.

Het resultaat was sparteltelevisie. Er was (alweer) een interview met een gedragswetenschapper die zei dat het hoog tijd werd dat er influencers werden ingezet om jongeren tot Covid-ernst te verleiden. Eigenlijk had er een 'Hugo de Jongere' (help!) naast Rutte moeten staan, zo beaamde de suggestie van de verslaggever.

Ook vroeg een *Een Vandaag*-reporter in een studentenhuis in Amsterdam hoe boos de bewoners op de premier waren omdat ze altijd overal de schuld van kregen - vandaag dan misschien wel niet, maar waren ze misschien toch een beetje boos? *Zo off topic* krijg je het maar zelden. Meteen daarna vertelde een studente dat ze vrienden wel gewoon een knuffel geeft, waarmee ze haar innerlijke Tante Sjaan blootgaf - zonder dat het de verslaggever opviel.

Ook het *NOS Journal* richtte om acht uur de camera's op veronderstelde gedupeerden van nieuwe maatregelen die niet kwamen: de Amsterdamse horeca. Een caféhouder klaagde dat zijn sector 'altijd het afvoertuig' was. De werkelijke gestrafte bleek de op last van de gemeente gesloten Bijenkorf, maar dat nieuws kwam te laat om in de parfumuwalmen op zoek te kunnen gaan naar boze bontmantels.

In *Jinek* dreigden de gasten zich te verliezen in theorieën over handhaafbaarheid. Daar was Frits Wester uiteindelijk degene die benadrukte dat Rutte een moreel appél had gedaan omdat hij niet veel anders kon: de besmettingen nemen toe in huiselijke kring en bij mensen thuis valt nu eenmaal niet veel te handhaven.

Later schermdde Wester met nieuws over het andere grote talkshowdossier van de dinsdagavond - Nederland kent nu eenmaal niet alleen 17 miljoen virologen, maar ook 16.999.999 bondskoaches. De zoektocht naar de opvolger van Ronald Koeman hobbelde al urenlang langs gebaande paden. Ronald de Boer had bij Fox zijn broer Frank aangeprezen en Jack van Gelder had zijn Ziggo-maatje Ruud Gullit voorgedragen. Een jongeman in het journaal had opgewekt 'ik' gezegd, Johan Derksen had op vreugdeloze toon gesteld dat Louis van Gaal het verplicht was aan het Nederlandse voetbal.

Maar toen kwam Frits Wester. Die bleek dinsdagmiddag hoogstpersoonlijk met Louis van Gaal geapp't te hebben. Hij had hem gevraagd wat hij van het vertrek van Koeman vond. Die moet oppassen dat hij niet het imago krijgt dat hij nooit iets afmaakt, paraphraseerde Wester. Belangrijker: Van Gaaffluisteraar Wester had ook in bedekte termen gevraagd naar een kandidatuur van de meester zelf. Wat bleek? Die had de vraag ontweken - precies zoals Koeman dit weekend niets wilde zeggen over Barcelona-geruchten. Misschien is de aanstelling al rond vóór Prinsjesdag.

Bij *Op1* diende Kees Jansma later een eenpersoons treurmis op voor het verweesde Nederlands elftal. Hij had Koeman 'een emotioneel appje' gestuurd. Ik vroeg me intussen af hoeveel uur zentijd er besteed was aan de werkelijke aperlating die de KNVB heeft gedaan: het vorige week aangekondigde vertrek van Koemans veel succesvollere (EK-titel plus WK-finale) collega-bondskoach Sarina Wiegman. Ik was toen nog met vakantie, maar ik zal binnenkort een dag vrijmaken om het allemaal terug te kijken.

Arjen Fortuin

Advertentie

nrcwebwinkel

Op vakantie in eigen tuin Solarlamp Adam

Vanaf 38,95
34,95

De Adam lamp met led kaars werkt op zonne-energie, u heeft dus geen stroom of batterijen nodig. Laat de lamp in de zon opladen en de kaars gaat branden als de zon ondergaat. Makkelijk mee te nemen door het handvat van echt leer.

- > Klein > Groot
- > Ø 12 x H 12 cm > Ø 14 x H 16 cm
- > Van 38,95 voor **34,95** > Van 48,95 voor **42,95**

Bestel nu uw voordelige Sirius buitenverlichting via NRC Webwinkel

> Ga naar nrcwebwinkel.nl/eigentuin